

DELAVSKA POLITIKA

Izkaša dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 16.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 100

Maribor, sreda, dne 15. decembra 1937

Leto XII

Soglasnost zdru- žene opozicije

Demokracija je vez sloge in enot-
nosti

Nekako naravno je, da nasprotni-
ki vseh smeri klevečejo napore zdru-
žene opozicije, ki se je verjetno ide-
alno in z vso resnobo združila okoli
akcije glede zagrebškega sporazuma
v nadi, da se na tej novi podlagi pri-
čne resna razprava o hrvaškem pro-
blemu: Zgodilo se pa ni tako. Različ-
ni napredni in nazadnjaški strujarji
ali resno odklanjajo vsakršno raz-
pravo o stvari, ali pa jo smešijo in
trdijo celo, da srbska združena opo-
zicija ne misli resno glede hrvaške
enakopravnosti, v kolikor, recimo, je
ni.

Nočemo ventilirati zagrebške re-
solucije danes, povedati pa moramo,
da se vprašanje, ki ga smatra vsa
naša javnost za važno, ne sme sme-
šiti. Važno je vprašanje tudi za ino-
zemstvo, ki vidi v tem vprašanju na-
šo slabost, ker se toliko razpravlja o
njem. Zato je treba odpraviti ta ne-
dostatek.

Za nas je merodajno predvsem,
da resolucija združene opozicije iz-
recno naglašja, da se morajo hrvaške
zadeve rešiti na demokratičen, pravi
demokratičen način.

V tem poudarku je za nas vsa
resnoba akcije. Zakaj, če se tam na-
vedene prozopozicije rešujejo demo-
kratično, se morejo rešiti le spora-
zumno, to je, tako, da po rešitvi ne
bo mogoče govoriti o pokrajinskih,
narodnostnih ali zgodovinskih krivi-
cah tega ali onega dela državljanov.
Baza za pogajanja je resolucija, za
rezultat pogajanj so pa merodajna
načela demokracije ter more obve-
ljati le pravičen sporazum, ki odgo-
varja demokraciji.

Pogajanja v tem primeru bi ne-
tvorila nikakršnega prejedica za bo-
doči sporazum, ker bi se moralo vsa
vprašanja reševati lojalno in demo-
kratično.

Te naše pripombe smo zapisali z
ozikom na tretji sestanek beogradske
združene opozicije (UO) in zagreb-
ških delegatov (SDK) opozicije, ki
se je vršil pretekli torek v Beogradu
in na katerem se je ugotovila popol-
na enotnost in soglasnost glede na
politični položaj sploh.

Konference so se udeležili (za
zagrebško opozicijo) dr. Jurij Šutej
in Večeslav Vilder, dalje (za beograjsko
združeno opozicijo (UO) Miša
Trifunović, Jovo Jovanović, dr. Mi-
lan Gavrilović, Božidar Vlajić, Miloš
Bobić in Milan Grol ter Milan Ko-
stić iz Zemuna.

Sestanek zagrebške in beograjske
opozicije je ugotovil, da opozici-
ja resno vztraja na problemu ter želi
in zahteva, da se reši demokratično
ter da ne uganja demagogije, kakor
čitamo v nekaterem nasprotniškem
časopisju.

Nanking v japonskih rokah

Krvavi boji

za mesto so zaključili z zmagajo Japon-
cev, ki so dne 12. in 13. t. m. zasedli
mesto.

Kitajska armada se je umaknila
proti zapadu in severu, deloma tudi
z ladjami po reki Jangce. Japonska
letala so potopila štiri kitajske pre-
vozne ladje z vojaštvom.

Resni mednarodni incidenti.

Na reki Jangce so japonska le-

Živela demokratična Francija

Ob obisku francoskega zunanjega ministra Delbosa

Preteklo nedeljo je prispel v Be-
ograd francoski zunanji minister
Delbos, na oficijelen obisk in razgo-
vor.

Beograd je priredil svojemu go-
stu nadvse veličasten sprejem, ka-
kršnega more biti deležen samo ti-
sti, ki uživa resnične simpatije v svo-
jih čustvih vedno nepokvarjenega,
za diplomatsko neodkritosrčnost ne-
sposobnega ljudstva. Stotisoči so
prihitali na ulice, da počakajo in
pozdravijo predstavnika zavezniške
države in dajo duška svojemu raz-
položanju, kakor so ga manifestirali
par mesecev poprej ob priliki obiska
prezidenta ČSR dr. Beneša.

Delbos je prišel k nam na svojem
potu iz Varšave oz. Bukarešte in je
namenjen v Prago. Njegov obisk
velja zavezniškim državam Francije,
zato o namenu njegovega potovanja
ne more biti dvoma.

Stojimo na pragu težkih in za vse
človeštvo usodnih odločitev:

Evropa ima da izbira med mirom
in vojno, narodi med svobodo in su-
ženjstvom.

V teh vprašanjih ne more biti
oklevanja, še manj nevtralnosti: ali
eno ali drugo.

Pred to odločitev je postavil ev-
ropske narode fašizem s svojo teori-

jo o več- in manjvrednih narodih in
rasah, o narodih, ki imajo pravico,
da gospodujejo in takih, ki so samo
zato na svetu, da bodo podložni in
izkoriščani.

Potegnjena je črta ločilnica:

Na eni strani Francija in Anglija
z oporiščem v Društvu narodov, či-
gar namen je čuvati mir, uveljavljati
načelo demokracije v mednarodnem
življenju in stremeti za uresniče-
njem socialne pravičnosti.

Na drugi strani: Nemčija in Itali-
ja, os Rim—Berlin, zvarjena z anti-
komunističnim paktom in fundirana
na režimu diktature.

Z izstopom Italije iz Društva nar-
odov, te dni, je ta ločitev duhov in
držav v Evropi dokončna.

V čem je stvar in zakaj gre, nas
uče dogodki zadnjih let.

Mirovne pogodbe so raztrgane,
pod geslom lažnive enakopravnosti
je začelo blazno oboroževanje, na
naslov Čehoslovaške in Avstrije se
čujejo grožnje, kot jih je l. 1914, na-
slavljala Avstro-Ogrska na tedaj ma-
lo Srbijo, Avstrijo in Italijo.

Španci krvaveti za
svojo svobodo in Francozi se ote-
pati zarotnikov, ki v zasledovanju
osebnih koristi ne vidijo, da bi s pre-
vzemom oblasti postali vazali tujca.

Ali naj evropski narodi mirno ča-
kajo še nadaljnih udarcev?

Francija je mnenja, da ne. O tem
je prepričala i Anglijo i Zedinjene
države.

Delbos je prišel, da zve tudi na-
še mnenje.

Odgovor mu je dalo ljudstvo na
beogradskih ulicah. In če kdaj, je
Beograd to pot govoril v imenu vseh
poštenih Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev. Manifestacija ob prihodu Del-
bosa je bila priznanje Franciji, ki je
oprala kulturno sramoto, katero ji je
naprtil Lavalov režim, režim, ki je
klonil pred silo fašizma in izdajal
svoje zaveznike.

Beograd je pozdravil Delbosa kot
odposlanca nove Francije, na čije kr-
milu stoji režim ljudske fronte, kot
branilec človečanskih pravic franco-
ske revolucije, kot čuvar svobode in
demokracije lastnega naroda, kot
oznanjevalec dobe socialne pravič-
nosti in enakopravnosti.

Ljudstvo Jugoslavije ne more od-
govoriti na vprašanje, ki ga je sta-
vil Delbos drugače kot:

V tvojem taboru in na tvoji stra-
ni o Francija stojimo vsi, ki hočemo
braniti svobodo in demokracijo last-
nega naroda in mir v Evropi.

Naše gibanje v Dalmaciji

Izgledi za bodočnost zelo povoljni. — S. Petejan v Splitu

Pretekli teden se je s. Petejan
slučajno nahajal v Splitu in stopil v
stik z našimi pristaži in prijatelji,
katerim je do podrobnosti pojasnil
naše stališče napram vsem notra-
njim in zunanje-političnim vpraša-
njem, kakor tudi naše stališče na-
pram sporazumu med združeno opo-
zicijo in njeno taktiko ter pomen in
zmysel naše celjske in zagrebške
resolucije.

Splitski sodruzi so z velikim ra-
zumevanjem vzeli na znanje poroči-
lo s. Petejana ter odobrili prej ome-
njene resolucije z izjavo, da bodo
duh resolucije širili in zagovarjali
med splitskimi, kakor tudi med osta-
limi delavci v Dalmaciji, ker so glo-
boko prepričani, da je socijalistično
stališče in taktika edino pravi-
lilna in delavskim težnjam in potre-
bam odgovarjajoča.

Splošna želja naših splitskih so-
drugov je bila le ta, da bi se enaki
obiski od strani naših funkcionarjev
vršili čim pogosteje, ker bi po
tem medsebojne vezi bile vedno te-
snejše in agitacija bolj uspešna, ker
teren za našo stranko je v Dalma-

ciji vedno bolj ugoden.

Splitski sodruzi so že prijavili
širši javni politični sestanek za ne-
deljo, dne 12. t. m., kateri se pa žal
ni mogel vršiti, ker je moral s. Pete-
jan iz službenih ozirov prej odpoto-
vati s zagotovitvijo, da se bo spo-
mladi zopet vrnil in tedaj ustregel
njihovi želji.

O položaju delavskega pokreta v
Splitu bomo poročali posebej, ker je
to zelo pomembno tudi za naše raz-
mere v Sloveniji. Eno je za nas važno,

Italija je izstopila iz Društva narodov

V soboto je sklenil veliki italijan-
ski fašistični svet, da Italija izstopi
iz Društva narodov. Ta sklep je bil
napravljen v petih minutah.

Mussolini se je nato pojavil na
balkonu palače na Beneškem trgu ter
razglasil zbranim množicam sklep
velikega fašističnega sveta. Rekel je,
da so Društvo narodov vodile sovraž-
ne sile Italije in fašistične revolucije.
Društvo narodov ne dela za mir, ne-
go pripravila vojno. Italijo podpirata
Berlin in Tokio. Italija pa ohrani te-
meljne direktive politike za mirno

no, da v pogledu na razna politična
vprašanja med nami in Sličani vlad-
da popolna soglasnost.

Romunske volitve

Izjemno stanje

V Rumuniji bodo koncem decem-
bra volitve. Vlada je uvedla v več
krajih, kjer doslej še ni postojala,
vojaško cenzuro. Radi nekkih inciden-
tov pa je prepovedala tudi vsa zbo-
rovanja na prostem in ulične manife-
stacije.

V Rumuniji se z gotovostjo raču-
na, da bo sedanja Tatarescova vlada
zmagala.

sodelovanje z narodi. Italijanski na-
rod je pripravljen za vsako rtev. —
Oboroženi smo. — Nobena sila ne bo
mogla streti naše revolucije.

Izstop Italije iz Društva narodov
je naravna posledica italijanske po-
litike. Društvo narodov je namreč
dopuščalo sabotažo svojih pravil in
ustanov več let in tako se je pripra-
vil ugoden teren za nove vojne in
svetovnonazorne zveze, ki danes že
močno ogrožajo civilizacijo.

Parlamentarne volitve v Rusiji

Zmagala je vlada.

V nedeljo so se vršile v Rusiji
prve volitve v novi parlament, po
volilnem redu, ki ga je izdelala sovjet-
ska vlada. Volilno gibanje je bilo ži-
vahno in ruske oblasti kakor stranka
imajo največji interes, da pokažejo
doma in tujemu svetu, kakšna poli-
tična sila je Rusija danes.

Stalin je kandidiral v 200 volilnih

okrožjih, 300 kandidatov je postavila
vlada, 150 komunistična stranka, 75
vojska, 40 pa GPU. Vse ostale kan-
diate so pa postavile ostale delav-
ske organizacije.

Volitve so torej jasen izraz seda-
njega režima in njega političnih, go-
spodarskih in delavskih organizacij.

Ofenziva Francovcev

Republikanci se dobro držijo

Poročila iz Španije upravičujejo domnevo, da se je general Franco na prigovarjanje svojih podpornikov vendarle odločil, da poskusi z veliko ofenzivo, ki naj mu prinese zmago, podpornike pa oprostí plačevanja njegovih ogromnih vojnih izdatkov, ki jih s svojimi slabimi financami več ne zmorejo.

V pondeljek, dne 13. decembra so pričeli tudi topovski boji na teruelski, madridski in toledski fronti.

Važnost polaga Franco na teruelsko fronto, ki moli kakor jezik v republikansko ozemlje med Katalonijo in ostalo Španijo, odkoder je najkraj-

ša pot do morja, s čimer bi bila odrezana Katalonija od Španije.

Vsekakor pa še ni mogoče razvideti, kje bodo poskušali nacisti glavni udarec. Zanimivo je, da pričanja Francova ofenziva neposredno po objavi izstopa Italije iz Društva narodov. Mogoče so aranžerji Francove ofenzive mislili, da bi bilo do-

Largo Caballero v Parizu

Largo Caballero je odšel v Pariz. Povedal je, da je bil ves čas pod nadzorstvom v svojem stanovanju. S predsednikom Negrinom se pa sicer nahaja v najpresrčnejših odnošajih ter ga bo tudi v bodoče podpiral po

bro podkrepiti italijansko gesto z zmago španskega fašizma.

Veliki letalski boji

Že nekaj časa so se v zvezi s pripravami za Francovo ofenzivo vršili hudi boji v zraku med nacisti in republikanci. Pri enem takem spopadu je sodelovalo na vsaki strani po 100 letal.

svojih močeh. Sam (Caballero) kot socialist pa ne more nič podvzeti doma, zato odhaja v inozemstvo v zavesti, da bo lahko mnogo več koristil domovini zunaj nje.

* * *

Zaposlenost kot pred krizo 1929

Iz socialnega zavarovanja delavcev v dravski banovini.

Število zavarovanih članov novembra meseca je bilo nekaj večje kakor lani. Zavarovancev je bilo v tem mesecu 63.332 (več 5757), zavarovank pa 35.496 (več 2065), skupaj 98.828. Bolnikov je bilo zavarovancev 1708 (več 75), bolnic 1052 (manj 20), skupaj 2760 (več 55).

Skupni odstotek bolnikov je znašal 2.79. Skupna zavarovana mezda je znašala v tem mesecu 2.386.175.20 D ali 311.186.80 Din več kakor kot lani v istem mesecu.

Zanimivo je, da se število članstva giblje letos skoraj enako kakor pred gospodarsko krizo 1929.

Letošnja povprečna mezda je še vedno za okroglo Din 2.— nižja (to je okoli 8 odst.) kakor leta 1929, vendar se je mezda dvignila v mesecih od aprila do novembra za Din 1.34.

Bolezenske razmere so letos slabše kakor 1929 za okoli 10 odst., ker je bilo stalno okoli 250 bolnikov več kakor leta 1929.

Število prebivalstva Jugoslavije. Leta 1931. je bilo v Jugoslaviji 11.984.911 prebivalcev. Konec leta 1936 pa je znašalo število prebivalcev 15.173.608.

Sneg je zapadel v Sloveniji. Največ ga je seveda po Gorenjskem, kjer je smučarski sport že v polnem razmahu. Po drugih predelih je pokrnil samo krtine. — V Črni Gori pa je snega okoli 2 metra in je zastal ves promet.

Habsburgovci se smejo vrniti v Avstrijo in vrnejo se jim posestva. Avstrijski državni svet je na svoji seji sklenil, da se izvede zakon glede dovoljenja bivanja Habsburgovcev v Avstriji in vračila njih posestev.

Nasedel je velik ameriški potniški parnik »Prezident Hoover« na pečinah japonskega otoka Hisoto pri Formozi.

* * *

Kaj je nedovoljena reklama! Za današnje razmere, ko se siromašnim slojem, t. j. delavstvu in nameščencem že itak slabo godi, je vest, objavljena v zagrebškem »Morgenblattu« od 24. oktobra t. l. naravnost udarec v obraz in čudno je, da so take in podobne stvari sploh mogoče. Članek pravi: »Novosadsko kasacijsko sodišče je obsodilo odvetnika dr. Ozrena Pavloviča na denarno globo Din 5000 zato, ker je v dveh novosadskih dnevnikih objavil oglas, da je pripravljen vsakomur, posebno ubožnejšim slojem, dati brezplačne navse! Dalje je v zvezi s tem odvetniška komora uvedla proti dr. Pavloviču disciplinarno postopanje. Odvetniška komora pravi, da taki in slični oglasi škodujejo ugledu odvetniškega stanu!« — T. J. Bizeljski.

Mož z dvema srcema

Giuseppe de Mai v Neaplu se je rodil z dvema srcema. Še ko je živel, je v naprej prodal svoje truplo angleški »Academy of Medicine«, ki mu je plačala 15.000 funtov.

Delbos v Beogradu

Iz uradnih virov.

V nedeljo, dne 12. t. m. je prispel francoski zunanji minister Delbos v Beograd, kjer so ga slovesno sprejeli.

V svojem govoru je izjavil predsednik vlade dr. Stojadinović, da je želja po prijateljstvu in sodelovanju med Francijo in Jugoslavijo osnovna poteza jugoslovanske zunanje politike.

V enakem zmislu je odgovarjal francoski zunanji minister Delbos, sklicujoč se na sodelovanje v svetovni vojni in skupno ustvarjanje velikih del. Delbos je poudaril tudi, da bosta obe državi pospeševali mir po načelih pakta Društva narodov. Naši državi ni nikoli nič razdvajalo, podajata tudi sedaj najširšo osnovo za sodelovanje.

Progresivni porodi

Madame de Malmeure je v prvem letu zakona rodila enega otroka, v drugem dvojčka, v tretjem trojčke, v četrtem četvorčke, v petem petorčke in v šestem kar šestorčke. Ta porod jo je stal življenje.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Na Švedskem zapirajo — kaznilnice

Tudi blagoslov demokracije

Vobče je znano, da je število jetnikov ali arestantov barometer za politične in socialne razmere. Čim slabše so politične ali socialne razmere, več je jetnikov. V nasprotnem primeru pa manj.

Švedska, ki jo vladajo socialisti s kmetiškim gibanjem, nam nudi pravi jasen primer.

V vsej Švedski imajo le 2000 jetnikov, ki so večinoma obsojeni za manjše zločine ali prestopke. Med temi jetniki so samo tri žene. V zadnjih šestih mesecih so na Švedskem zaprli šest kaznilnic, ker ni nobenega jetnika v njih.

Nasprotno pa vemo, da imajo dežele brez politične svobode ali s slabimi socialnimi razmerami desetstotice in stotostotice jetnikov po ječah in koncentracijskih taboriščih. Opažamo, da že tudi javnost presoja »razmere« v posameznih deželah po tem barometru. In prav ima!

Toda, kaj stori, da se stvar izpremeni?

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

priporočila: ročne torbice, aktovke, denarnice nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Božična darila

Dama in po svetu

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović potuje v drugi polovici januarja meseca v Berlin.

Političen spor v klubu senatorjev JNS. Te dni je imel klub senatorjev JNS sejo, na kateri so razpravljali gospodje senatorji, ali naj se priključijo JRZ ali ostanejo v opoziciji. Miselno spadajo v JRZ, ne morejo se pa odločiti, ker je del za opozicijo, del pa za vstop v JRZ.

Bolnice so v finančnih stiskah. Bolnice so prave pastorkne javnih oblasti. Prispevke jim ostaja dolžna država, banovine in občine, zlasti mestne. Minister Cvetković je zaradi tega odredil, da se ti dolgovni popišejo in se v prihodnji proračun postavi kredit za plačilo naraslih dolgov. Tudi banovinski proračuni so morali vsebovati te kredite, ki znaša v dravski banovini osem milijonov dinarjev. Napaka je pač v tem, da se za kredite, ker so potrebe vedno večje, ni poskrbelo že prej, ob pravem času.

O prijateljstvu med Jugoslavijo in Italijo piše francoski »Paris d' Midi«, da ima danes Italija v Evropi edino

prijateljico v Jugoslaviji, kajti nemška politika ima svoje namene.

Ni poviška. Že zadnjič bi bili radi napisali, da delavci drž. žel. še vedno čakajo na parski povišek, ki jim je bil obljubljen. Danes potrjuje to vest tudi »Slovenec«. Potem bo menda že res.

Družba Trepče hvali Jugoslavijo. Družba Trepče je imela v Londonu občni zbor. Predsednik družbe Chester Beatty je rekel, da je vesel, da je družba pomagala pri pospeševanju gospodarstva v Jugoslaviji ter da je imel vedno zaupanje v državo, ki je ugodna za investiranje tujega kapitala.

Akademijo znanosti so v soboto ustanovili v Ljubljani. Članov akademije more biti največ 30, dopisujočih pa 60. Akademija ima štiri znanstvene razrede: filozofijo, filologijo in zgodovino; pravne, sociološke in gospodarske vede; matematične, tehnične, prirodoslovne in medicinske znanosti; ter u metniški (leposlovje), glasba, slikarstvo, likovna umetnost (arhitektura).

A. M. de Jong:

77

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

To je bilo najstrašnejše. Celó pred oltarjem se ni mogel znebiti docela teh misli. Včasih ga je popadel nepojmljiv strah pred kaznijo, ki ga bo radi tega nekoč nenadoma zadela. Ni se več upal gledati v zlata vratica tabernaklja, za katerimi je bilo shranjeno najsvetejše v razkošni monstranci. Vse to in pa občutek zapuščenosti, ki je ni bil varen, mu je težil srce, da je komaj prenašal... Nekoga popoldne, ko je njegov tovariš, tudi ministar, po opraviilu hitro odšel in je Mereyntje ostal popolnoma sam v hladni zakristiji, v kateri je dišalo po prahu, voščenkah in starem kadilu, se je zdel samemu sebi tako zapuščen, majhen in nesrečen, pravi »kup nesreče«, da je bridko zajokal in se ni mogel pomiriti. Takega ga je našel župnik...

Čudno!... S par besedami in smehljajem je bilo vse opravljeno in v redu. Gospod župnik — je bil tako pameten in dober!... On je znal vse tako prepričevalno in razumljivo razložiti, kako je treba to in ono razumeti!... Jasno in razločno je znal predočiti, kako misli Bog o vsem tem!... Mereyntje je bil pač zopet enkrat nespameten.

Nikoli bi mu ne bilo treba dvomiti v Boga, ako bi bil le nekoliko pametnejši. Sreča, da mu je bil župnik vse razložil... Toda... ako smo popolnoma pravični... je bilo za takega majhnega, nespametnega dečka, kot je bil Mereyntje pa tudi nekoliko težko, da bi bil mogel sam priti na vse.

Sedaj je razumel. Zato je pa tudi postalo mahoma vse drugače in se je zdelo manj hudo. Ljudje pač tudi niso vedeli kaj boljega, zato jim ni bilo zameriti. In Vrč... kdo ve, ali se mu ne bodo odprle oči, da bo postal veren, ali ni to vredno dva meseca zapora?... Ko se gre vendar za večno zveličanje!... On je sedaj vedel vse natančno!... Vrč je s svojim načinom življenja izzval Boga. Delal se je, kot da bi Boga ne bilo. Preklinjal je, se tepel in v cerkev ni šel nikoli... Bil je dober človek, zelo dober, Mereyntje ga je neizrečno ljubil, toda resnica je ostala resnica: živel je kot grešnik... In če bi bil oni dan vsaj prišel k maši, ko je Mereyntje prvič ministriral, mogoče bi se ga bil Bog še usmilil in mu prizanesel... Toda ne... Zakrknjenec ni prišel... dasi je celo obljubil! Mereyntjeju se je pač zdelo, da je ljubi Bog Vrču to hudo zameril, kajti tudi on mu je bil radi tega silno gorek. Toda to je prešlo. Velikodušno mu je odpustil, in niti mislil ni več, da bi mu imel kaj odpustiti, sedaj, ko so ga zgrabili. Ljubi Bog je Vrča izkušal... To je povzročilo, da je Vrč v Mereyntjejevih očeh zrastle, da mu je pripisoval večji in globlji pomen; tajinstve-

nost, ki ga je obdajala, ga je privlačila v Mereyntjejevo najsvetejšo okolico... Samo eno ga je skrbelo: da bi Vrč ne utegnil tega popolnoma razumeti, še manj preceniti pravo vrednost... Vrč je bil v teh stvareh tako strašno omejen!... Zato bo pa prosil župnika, da mu o tem napiše v pismu, in vsak večer hoče izmoliti še posebej pet očenašev, da bi Vrč prišel do spoznanja... molil bo tudi med mašo pred oltarjem, to je še učinkovitejše...

Skoro presrečen se je vrnil domov, njegov brat Aarjan ga je radovedno pogledoval.

»Si pač dobil cent od župnika?« je vprašal pohlepno. »Potem si deliva, he!«

Mereyntje še ni porabil drobiža, ki ga je prejemal vsako nedeljo. Iz same hvaležnosti ga je dal Aarjanu in rekel velikodušno:

»Tu... danes ti dam vse.«

Aarjan je hitro odbežal, v strahu, da bi njegov brat utegnil obžalovati svojo velikodušnost. Mereyntje pa je hitro pristavil:

»Ljubi Bog, vzemi ta dar za mojega ljubega Vrča in kakor tudi je majhen, zaračunaj mu ga visoko!«

Tako je razumel župnikove besede, ki ga je učil. Njegovo pobožno otroško srce je postalo spo-kojno, da je ves blažen za hip zaprl oči...

(Dalje prihodnj.)

Iz naših krajev

Hrastnik

Pred zakonom smo vsi enaki. Tako vsaj pravijo. Ako pa človek malo pogleda okoli sebe, pa bo na prvi hip spoznal, da se to načelo s strani podjetnikov napram delavstvu grobo krši. Dočim delavstvo mora vršiti svoje dolžnosti po zakonu in napram podjetniku, pa n. pr. steklarji ne dobimo s strani podjetja tega, kar nam po zakonu pripada. Za to postopanje podjetja se zanima sedaj že tudi banska uprava, podjetje pa je še kljub temu trdovratno. — Delavci smo člani OUZD. Vsak delavec mora plačevati svoje prispevke. Toda v slučaju obolenja se je premmnogokrat zgodilo, da si delavec mora poiskati privatnega zdravnika. Predavanja o tuberkulozi in boju proti njej so premalo, ampak je treba, da se bo v zavarovanju uveljavila tudi praksa, ki bo odgovarjala danim nasvetom, sicer so predavanja odveč. Naše delavstvo ima tudi svojo kolektivno pogodbo, ki je veljavna od 1. avgusta t. l. Delavstvo pa tudi tu ne dobi tega, do česar ima pravico. — Delavci, ne preostaja nam drugega, kot da uveljavimo enakost pred zakoni. Dokler bo vlekel vsak izmed nas na drugo plat, kar more delati le nerazsoden človek, tako dolgo bomo trpeli krivice in zapostavljanje. Delavec.

Kar izčistite nacionalni hlev! V ljubljanskem »Zboru« je neki hrastniški dopisnik napisal članek iz hrastniške in trboveljske doline. Opisuje, da je v letu 1936-37 glavni zaupnik B. dvignil pri tovarniški blagajni darovano podporo delavcev za bolnega delavca S. V. in da ni vsega zneska izročil dotičniku z izgovorom, češ, da niso imeli pri blagajni toliko in da ima še dobiti Din 87, v resnici pa da je denar sam pobasal. S tem v zvezi poziva delavstvo naj si vzame za vzgled socialno čutečega zaupnika, namiguje na socialiste in poziva na vstop v Ljotičev Zbor. (Zakaj ne v »Tehniško Unijo«, v kateri je bilo vse tako kristalno čisto.) Mi se ne bi oglašili, če ne bi g. dopisnik namenoma namignil na našega S. Beutla, dasi je dobro vedel, da gre za W. in ne B., zato si bo tudi naš S. Beutl znal najti zadoščenje, to naj verjame tudi dopisnik. Sedaj pa tole: Resnica je, da se je zgodilo kar je napisano, toda stvar smo odkrili sami in je bilo delavstvo z naše strani o tem informirano ter je to početje tudi obsodilo, kot ga obsodimo tudi mi. Ugotavljamo pa, da dotična oseba nima ničesar skupnega s socializmom, kakor se hoče to podkavati, mi smo vedno zato, da v takih stvareh napravimo red in da take elemente iztrebimo in delavstvo steklarne bo to tudi napravilo, zato naj dopisnik nič ne skrbi. Gospod dopisnik naj kar pomeče v nacionalnem hlevu. Informira naj se pri svojih bratcih iz steklarne (če že ne ve), kako je neki funkcionar pobiral prispevke in jih sam pobasal v žep, kako je neka stoođstotno nacionalna oseba ogoljufala delavce, nadalje zakaj je neki bratec bil odpuščen iz občinske službe. Mi bi gospodu dopisniku lahko naštel mnogo slučajev, ki bi jih lahko ogoljufal, če bi se ne moral bati, da mu bo kost obtičala v grlu, ker pač ne gre za socije, pa za danes dovolj. Le skrbite, da bodo v nacionalnih vrstah vedno na tak način delali red, kot ga mi. Delavcem pa svetujemo, da si dobro ogledajo to gospodu, potem bo izbira lahka in Ljotič bo imel toliko pristašev, da se bo Hrastnik v Trbovlje zvrnil. Pik.

Kaj vse se dogaja pri nas. Pretekli teden so neki bratci, ki se trkajo na prsa, da so za fuhrerja Hitlerja v nekem stanovanju steklarne pili dobro kápljico. Slučaj je nanesel, da je ravno prišla neka ženska prodajati vino, seveda so jo bratci takoj povabili naj pride v stanovanje, da bodo kupili vino. Ženska misleč, da bo prodala vino, je bila vesela, da je dobila take dobre kupce, ali joj, bratci so vzeli vino, plačal bo pa že kdo drugi, so si mislili. Povabili so ženo v sobo in jo na zadnje hoteli še posiliti. Žena se je branila in klicala na pomoč, šele ko je neka druga ženska zaropotala po vratih, so se bratci prestrašili in žensko izpustili. Ali dela tako početje steklarjem čast? Mislimo da ne, in vsak pošteni se nad tem zgraža, to je sramota za vso steklarne. Delavci pazite s kom občujete! Gosp. hišnemu nadzorniku, ki vse vidi in vse ve, priporočamo, da tukaj napravi red. Pik.

Trbovlje

O velikem shodu rudarjev, ki se je vršil minulo nedeljo v Trbovljah, na katerem sta poročala ss. Arh in Murn, bomo poročali v prihodnji številki.

Zagorje ob Savi

Žene in dekleta! V četrtek je naš dan. Pokažimo, da znamo tudi me same kaj napraviti. Zato agitirajmo od hiše do hiše, da bo kino-dvorana ob pol 4. uri popoldne pri našem predavanju do zadnjega mesta zasedena. Soderužice, na svidenje!

Zabukovca

Javna knjižnica »Vzajemnosti« je odprta vsako nedeljo in praznik od 9.—12. ure v društvenem lokalu s. Zupanca v Megojnicah. Vsakdo, ki se zanima za napredek in kulturo delavskega razreda, bo pridno posejal knjižnico. Družnost!

Predavanje priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 19. decembra s pričetkom ob 15. uri v prostorih gostilne Zupanc v Megojnicah. Predaval bo učitelj Mencej iz Soštanja o temi »Nauk Karla Marxa«. Soderužice, udeležite se tega važnega predavanja vsi!

Odbor.

Maribor

Protestno zborovanje živilskih delavcev

Uredba o odpiranju in zapiranju obratov, ki omejuje nekoliko tudi nočno delo v pekarnah in predvideva nedeljski počitek v mesarski obrti, je stopila dne 15. maja t. l. v veljavo. Polnih 14 let so morali živilski delavci čakati na to uredbo, ki jo je predvidel zakon o zaščiti delavcev iz leta 1922. Toda moti se, kdor misli, da se vsaj sedaj ta uredba strogo izvaja, zlasti v pogledu omejitve nočnega dela in popolnega nedeljskega počitka. Med tem ko so nekatere pekarnice takoj pričele obratovati v času, ki ga določa ta uredba in se že popolnoma vživela v nov delovni čas, pa se večina pekarskih mojstrov še vedno trdovratno upira izvajanju določil uredbe in obratujejo kakor jih je volja. Zgodilo se je celo, da so nekateri pekarski mojstri preganjali svoje pomočnike in jih odpustili iz službe, zgolj radi tega, ker so zahtevali, da se morajo izvajati zakonita določila. Mile kazni, izrečene s strani upravne oblasti niso iztrezile večine pekarskih mojstrov, temveč jih kvečjemu podžgale k odporu proti omejitvi nočnega dela. Uprava čisto ni bila (in) ... Zato ni čuda, ako pekarski mojstri ne le, da ne izvajajo predpisov

Zborovanje obratnih zaupnikov in strokovnih funkcionarjev

V nedeljo, dne 19. decembra 1937 ob 9. uri dopoldne se bo vršil zadnji plenum obratnih zaupnikov in strokovnih funkcionarjev v letošnjem letu. Na dnevnem redu bo vprašanje novih volitev obratnih zaupnikov, nadalje vprašanje poslabšanja obrt. zakona za delavce in druge važne zadeve. — Soderužice zaupniki! Delodajalcem sta paragrafa 219 in 330 obrtnege zakona trn v

10. seja občinskega sveta se bo vršila v petek, dne 17. decembra t. l. ob 18. uri. Razpravljalo se bo o prošnjah za sprejem v članstvo mestne občine, o pritožbah zopet prirastkarino, o napredovanjih mestnih uslužbencev, o delovanju pomožne akcije, o razširjenju prehranjevalne akcije v ljudski kuhinji, o imenovanju mladinskega predstojnika za V. okraj, o ubožnih podporah, o prošnji SK Maribora za igrišče, o regulaciji Keržarjeve ulice, o imenovanju pokopališkega odseka, o posekanju kostanjevih drevov, o zvišanju službenih prejemkov mestnih uslužbencev, o božičnici za pogodbeno uslužbenca, dnevničarje in delavce, o pravilniku za finančno poslovanje mestne občine, o prispevku občine za materialne izdatke policije, prenosu prilhrankov iz postavke socialnega skrbstva na pomožno akcijo, o stavbišču za novo drž. realno gimnazijo, o otroškem igrišču v V. okraju, o nakupih parcel, o popravilu hodnikov, o prošnjah za odpis večje porabe vode, o podelitvi dovolil za gostilne in avtoizvožke.

Cankarjev večer priredi »Vajemnost« v sredo, dne 22. t. m. s pričetkom ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske bornice. Agitirajte, da počastimo spomin našega velikega pisatelja!

Božičnica delavskega društva »Detoljub« se bo vršila, kakor smo že poročali, v soboto, dne 18. t. m. s pričetkom ob 8. uri zvečer na Ruški cesti 7 za roditelje, v nedeljo dopoldne bo obdaritev otrok, istega dne popoldne pa, s pričetkom ob 3. uri popoldne v Delavski zbornici božičnica za deco. — Vabljeni vsi prijatelji društva, zlasti pa bratska društva.

Kako zastopajo beli zaupniki delavske interese? V tekstilni tovarni Ehrlich Avgust v Mariboru je moral neki delavec k vojakom. Ima 3 nepreskrbljene otroke in ženo, ki se nahaja v drugem stanju. Vsi živijo v veliki revščini, posebno sedaj pred zimo. Zaupnik naše Splošne delavske strokovne zveze je pismeno predlagal belemu zaupniku, da se naj nekaj ukrene za to revno družino. Beli zaupnik pa je reagiral na ta način, da je našega sodruga zaupnika pri delodajalcu zatožil, češ, da ga je nadlegoval med delovnim časom. Delavci odprite oči!

Žrtev bede. V noči od sobote na nedeljo se je v takozvani delavski naselbini »Abesiniji« na Teznu ponovil slučaj zastrupljenja z ogljikovim plinom. V bornem stanovanju so stanovali Jože Kranjc, Horvat Marija in Šturm Albina. — Ker niso imeli kuriva, je

omejitve nočnega dela, celo pošiljali deputacije v Beograd z namenom, da se naj uredba odpravi oziroma spremeni, ko niti poskusili niso, da bi jo izvajali. V mesarski obrti ni v tem pogledu prav nič bolje, na zunaj so sicer ob nedeljah mesarije zaprte, za zaprtimi vrati pa morajo mesarski pomočnik kljub temu delati tudi ob nedeljah. O vsem tem so v nedeljo razpravljali živilski delavci na velikem shodu, ki se je vršil na poziv Zveze živilskih delavcev Jugoslavije v Mariboru, pa tudi v Ljubljani in drugod. Shodu je predsedoval predsednik podružnice s. Jazbinšek, ki je obrazložil položaj in zahteve živilskih delavcev, o omalovaževanju določil o omejitvi nočnega dela in pomenu strokovne organizacije ter delavskega tiska pa je poročal s. Jelen. Zborovalci so soglasno sprejeli daljšo resolucijo, ki bo predložena na merodajnih mestih. Živilski delavci so trdno odločeni boriti se za odpravo nočnega dela in bodo v to svrhu okrepili svojo organizacijo, kateri bodo pristopili tudi mesarski pomočniki. Pred zaključkom zborovanja se je pri s. Spanerju priglasilo tudi 16 novih naročnikov na »Delavsko Politiko«.

peti. Zato hočejo preprečiti nadaljne izplačevanje mezd bolnim delavcem. Preprečiti hočejo tudi, da bi delavci v bodoče iztožili svoje nadure za tri leta nazaj. — V nevarnosti so torej zakonito zajamčene delavske pravice. Naša dolžnost je, da to nakano delodajalcev z živimi akcijami preprečimo! Zatorej vsi zaupniki in strokovni funkcionarji na ta važni plenum. K. M. O.

Kranjc zakuril z ogljem, da bi ponoči ne prezebali. Plin jih je kmalu omamili. Gospodar je slišal ječanje in poslal po orožnike, ki so s silo odprli stanovanje in rešili še pravčasno obe ženski, medtem ko se je Kranjc že zadušil.

175.000 je odnesel vlomilec iz stanovanja mariborskega trgovca Watzeka.

Letališče... Vsako leto enkrat se pojavijo vesti o zgradbi letališča na Teznu. Sedaj pravijo, da je že dovoljen prvi kredit v znesku Din 500.000. Kdo bo dal kredit in komu, se ne ve.

Strojniki in kurjači, pozor! Udeležite se sigurno sestanka, kateri se bo vršil dne 19. decembra ob 9. uri v prostorih Delavske zbornice II. nadstropje. Dnevni red: razgovor o organiziranju strojniškega tečaja in dostavljanju »Mašinskega vestnika«. Pride delegat Furlan iz Celja.

Prepoved pridobivanja ledu iz ribnikov. Radi zatiranja nalezljivih boleznih prepoveduje mestno poglavarstvo mariborsko nadaljne pridobivanje ledu, ki služi ljudski uporabi iz nepregledanih ribnikov, bajerjev in potokov. Prošnje je vlagati pri mestnem poglavarstvu. Posledica te prepovedi bo: nekaj brezposelnih več, mestna občina pa bo imela večje dohodke, ker bodo nekateri proizvajali led, ko nastopi mraz, z vodo iz mestnega vodovoda.

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru
Torek 13. decembra ob 20. uri: »Pod to goro zeleno«. Red C.

Sreda 14. decembra ob 20. uri: »Lopovščine«. Red B.

Mariborska opereta študira razen »Dolarske princeze« še Gilbertovo zabavno in melodiozno opereto »Noč v Kairu«.

Predobjava — Silvestrovanje pri Unionu (prej Götz)

Strokovna komisija v Mariboru in »Podsavez delavskih pevskih in kulturnih društev« bosta priredila pri »Unionu« silvestrov večer z bogatim sporedom. Sodelovala bodo vsa mariborska delavska kulturna društva. Igrala bo godba I. glasbenega društva žel. del. in uslužbencev pod taktirko g. Schönherrja. Šaljivi nastopi! Najlepši zaključek starega leta bo pri Unionu. Vstopnina bo: v predprodaji Din 8, pri blagajni Din 12.

Celje

Frizerski salon Frajle F.

Vam nudi trajno, vodno in železno ondulacijo, kakor tudi lasulje za gledališke predstave.

Ribnica na Pohorju

Predavanje o delavski zaščiti. Po dolgem presledku se bo vršilo pri nas vsled splošne potrebe in želje delavstva zopet enkrat predavanje o delavski zaščiti. S. dr. Reisman bo pri tem predaval tudi o umrem prezidentu Masaryku in njegovem delu za socialno, resnično delavsko zakonodajo v zvezi z našimi zakoni a s. urdnik Viktor Eržen o tem, kako se delavec današnji brani pred krivicami s pomočjo delavske strokovne organizacije in delavskega časopisa. Predavanje se bo vršilo v nedeljo, dne 19. decembra ob pol 9. uri dopoldne v dvorani gostilne Pur. Priredi ga podružnica stavbincev.

Mežica

Eden, ki se radi agrarne reforme znaša nad delavci. Neki gospod, po poklicu gozdar, ima to lepo navado, da napada poštene ljudi, oziroma delavce, ako slučajno na kate-rega naleti, zmerja jih za komuniste in podobno ter jim tudi oponaša agrarno reformo, češ, da so oni to zakrivil, da je bilo grofu Thurnu odvzeto nekaj zemljišča itd., ko je vendar poznano, da je to izvršila oblast in je to tudi za odobravit, da dobijo zemljo tisti, ki jo potrebujejo. Opozarjamo dotičnega gospoda gozdarja, da s temi skrajno lažljivimi klevetami preneha, sicer se mu lahko zgodi, da bo dobil za ples sodne muzike. Opazovalec!

Črna pri Prevaljah

Prekomasacija občin

Vsled prekomasacije občin bo znatno pridobila občina Črna. Dosedaj je imela občina Črna 3127 prebivalcev. Po zadnjih volitvah je imela dvoje volišč. Dejansko pridobi od občine Mežica Podpeco s 1084 prebivalci, ob občine Prevalje pa Pod Urško goro s 78 prebivalci. Že leta 1933. je pridobila samostojno občino, ki je po svojem stavu kmečka s 300 prebivalci. Radi tega so v bodoče predvidena tri volišča in sicer:

1. Črna s 725 volilci;
2. Pristova s 363 volilci in
3. Koprivna z 99 volilci.

Volilni imeniki so oblastno odobreni in je po zakonu reklamacijski rok 15 dni. Pozivajo se volilci, da se informirajo pri občini, če so vpisani v volilni imenik. Lahko pa se informirajo tudi pri naših odbornikih, kajti številne reklamacije niso izključene vsled številne prekomasacije.

S prekomasacijo se bo bistveno spremenila tudi davčna podlaga.

ZAHVALA.

Najlepšo zahvalo izrekamo vsem, kateri so nam pomagali in nam šli na roko v dolgotrajni bolezni naše ljubljene matere

Helene Zajc, roj. Blagotinšek.

Posebej se zahvaljujemo gospodu in gospej Kunstu, lastnikoma hotela, ker sta nam priskočila na pomoč, ko smo bili v zadregi zaradi stanovanja in sta nam nudila podporo tudi ob času smrti.

Zahvaljujemo se tudi vsem, kateri so spremili našo nepozabno pokojnico na zadnji poti.

Rodbina Zajc Vinko, Amalija, Franc.

Studenci pri Mariboru

Silvestrov večer priredi I. del. kolesarsko osrednje društvo za dravsko banovino, podružnica Studenci v gostilni Mraz. Na sporedu raznovrstne zabave. Zaključek starega leta. Vstop prost.

V ogledalu

Pravna organizacije in stanovsko dr-zavo zagovarjajo zeleni ali nameščenska in delavska organizacija, ki se politično opredeljuje za JRZ. Zato pravi: »Nazaj h katoliški skupnosti, ki se odraža v farnem občestvu in stanovski ureditvi družbe.« Organizacije naj bodo vseh strok in nalog ter naj delujejo skupno (seveda pod vodstvom). Kadar bo šlo za proslave, misijon, štrajk, ali, če so potrebne skupne akcije vse škofije ali celega naroda, bo enotna vsa župnija, vsa škofija in enoten delaven narod. Papež Pij XI. priporoča stanovsko ureditev družbe. Mi tudi hočemo to. Tako lamentirajo zeleni v svojem listu. Ne povedo pa, da zahteva cerkev hierarhično (nekako absolutistično) ureditev družbe in da v tej velja le volja »nauvisjegas«. Izvajanja so neresna, če že ne smešna. Kako naj podjetniki in kapitalisti štrajkajo z delavci? Kako naj skrbje za socialno pravičnost? [...]

Sportna rubrika

Sportni poročevalec z divjega zapada. Ker že cel teden krožijo razni članki v »Jutru« in raznih drugih časopisih o incidentih na tekmi »Amater« : »Celje«, moram kot igralec odgovoriti ljubiteljem Vinetovih romanov, ki seda izhajajo v »Jutru«, v sportni rubriki. Dotični gospod primerja trboveljske sportaše z divjimi Indijanci. Sigurno pa on ni bil na tekmi v Celju, ko so njegovi inteligentni igralci pretepavali igralce SK »Amaterja« in jih je celjska publika grdila in vpila nad njimi: »Prokleti črni knapi, pojdite raje brcat premog, pa ne žoge!« Toda dotičnim gospodom lahko povemo, da smo mi rudarski sportniki zmožni igrati nogomet in da smo si osvojili pred vsemi meščanskimi klubi v svoji skupini I. mesto, v splošnem slovenskem prvenstvu pa III. mesto. Toliko temu gospodu, ki mi priporoča, da naj v bodoče vzame v Trbovlje s seboj puško in laso. Ostalo mu je pa povedal predsednik LNP-a g. dr. Köstl, ki je bil delegat na tej tekmi. Glede incidenta pa moram pojasniti javnosti sledeče: LNP je obvestil SK »Amater«, da, ako se zgodi na njegovem igrišču incident, mu bo zabranil nadaljnje igranje. To je pa prišlo kot našlašč nekaterim sovražnikom delavskega sporta, tako n. pr. nekaterim navijačem SK »Celja«, kateri so prišli le z namenom, da povzročijo incident, kar se jim je na žalost tudi posrečilo. Toda upamo, da bo LNP preiskal zadevo in kaznoval tiste, ki to zaslužijo. — Kapetan moštva SK »Amater«, V. Jordan.

